

Notranjiec

Izhaja vsako soboto in velja po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K. Posamezne številke po 10 v. Na naročbe brez denarja se ne oziramo. Uredništvo in upravnništvo je v Postojni hišna štev. 256.

GLASILO

POLITIČNEGA IN GOSPODARSKEGA DRUŠTVA
ZA NOTRANJSKO V POSTOJNI.

Inserati se računajo za celo stran 36 K, za $\frac{2}{3}$ strani 25 K, za $\frac{1}{2}$ strani 18 K, za $\frac{1}{3}$ strani 9 K, za $\frac{1}{10}$ strani 5 K. Pri večkratni objavi primeren popust. Mala naznanila po 20 vin. od petit-vrstice.

Izrabimo, dokler je čas!

Že par let sem se čuje vsak čas kak glas, da bo vojska, „drugo leto pa gremo v Makedonijo ali na Laško“, si tajinstveno prorokujejo politikarji po gostilnah. Nakrat se raznese vest, da Italija mobilizira, čuje se, da pomnožuje Avstrija čete v Bosni, Črnagora da se pripravlja, ne mine pa teden, da ne prodere v javnost, da so zaprli italijanskega špijona ali zasačili nekako zaroto proti avstrijskim železniškim prelazom in predorom. Razume se ob sebi, da so to več ali manj pretirana domnevanja, a v bistvu imajo istinito podlago. Med Avstrijo in Italijo raste napetost in rastejo vojne priprave.

Če govorimo o nasprotstvih in napetosti, s tem še ni rečeno, da mora priti do vojne. Danes je vojskovanje drugačno kot nekdanj. Vojna napravi vsaki državi neizmerno škode, naj si bo že potem zmagovalka ali premaganka. Naj opozorimo le na ubogo Japonsko, kjer umirajo danes tisoči za lakoto zaradi slabe letine v zadnjem poletju, ker je zaradi vojne manjkalo deželi delavskih moči. V Evropi si bo vsaka država še bolj premislila, predno se spusti v krvavi boj. Vojna pa se danes vrši med državami v — miru. Pri tem ne mislimo toliko nato, kako spletkarijo države druga proti drugi, kjer morejo, kako oškodujejo trgovino druge države, kakor se to n. pr. danes vrši med Avstro-Ogrsko in Srbijo, v mislih imamo v prvi vrsti velikanske priprave, ki jih delajo za slučaj vojne. Te priprave niso krvave, a stanejo na milijarde. Med Rusijo in Avstrijo je do zadnjega časa, v katerem je Rusija oslabela, vladala trajno taka mirna vojna. Na mejo sta spravljali državi na stotisoče vojakov, zidali trdnjave, železnice, kasarne vse to pa, da so brž pripravljene na boj. Če je Rusija postavila nove polke, če je kupila nove topove, je morala to storiti tudi Avstrija, da ostane v ravnotežju.

Tako vojno v miru imamo danes z Italijo. Ta stara sovražnica Avstrije si želi Južno Tirolsko, Trst, Istro in zapadni del Balkana, osobito Albanijo, da si

od tod osvoji balkansko trgovino in zapre Avstriji svobodni izhod v Sredozemsko morje, ako ima Jadransko morje na obeh straneh v svoji oblasti. Te italijanske želje so take, da bi njih uresničenje uničilo vso bodočnost Avstrije. Zato sta državi, ki sta sicer v „trozvezi“ z Nemčijo, v smrtnem sovraštvu in se pripravljata za slučaj vojne. V slovenskih zemljah bo povečini taborišče in obramba Avstrije; pripadejo nam torej slične naloge kot doslej v tem oziru Gališki.

Ta položaj treba izrabiti! Najprej besedo zaradi železnic. Galicija, ki zdaleka ne zmora prometa v naših deželah, je dobila samo iz vojskovodnih (strategičnih) razlogov obsežno in gosto železniško mrežo. V spominu je morda še komu, da bi južna železnica morda potekla v Trst desetletja pozneje, če bi ob njeni ustanovitvi ne pričakovali vojne z Italijo. Tedaj skoro nepremagljive težave, ki sta jih delala Semernik in ljubljansko barje zidavi južne železnice, je premagala vojaška potreba. Pa tudi nove železnice čez Bohinj v Gorico bi še dolgo ne bilo, da ni napetosti med Avstrijo in Italijo. Na železnico iz Ljubljane v Dalmacijo in Bosno preko Dolenjske se misli resno le iz vojaških razlogov. Samo ta pomoč nam prinese, če smo podjetni, direktno zvezo Ljubljane in Postojne z Gorico. Spomnimo se le nato, da je država prevzela jamstvo, da poravna izgube pri vrhniški železnici!

Za Notranjsko je prevažno vprašanje vodovodov. Še važnejše pa je to vprašanje za vojaško oblast, ker brez vode na Krasu ne more živiti nobene armade. To naj bi upoštevali vsi tisti kraji na Notranjskem, ki potrebujejo vodovodov, a jih še nimajo, zdaj je in bo čas, da se s pomočjo države napeljejo tudi težavnejši vodovodi.

Pa tudi za druge gospodarske zahteve ni bil čas še nikdar tako primeren. Ne domišljajmo si, da nas ima vlada sedaj rajši kot nekdanj — in tudi mi po malem uvidevamo, da se najslabše godi tistim rodovom, ki se cede hlinjene udanosti do cesarja in ližejo pete vsemu, kar diši po „c. kr.“ Zastonj ne gremo za nikogar več

v boj. A ravno s tega odkritega, hladnega in razumnega stališča, ki je gotovo bolj častno kot tiste Domoljubove himbe o „presvitem cesarju“, ravno s tega stališča bomo več dosegli, kajti v interesu države je, da se povzdigne blagostanje in zadovoljnost prebivalstva onih dežela, iz katerih bi država rada enkrat vodila vojno. To naj bi premislili vsi podjetni zasebni in javni gospodarji notranjski.

Politične vesti.

Splošna, jednaka volilna pravica ne da spati kranjskim Nemcem. Nemcev in nemškutarjev danes hvalabogu na Kranjskem vseh vkup ni toliko, da bi po pravici zaslužili 1 državnozborski mandat. Mislijo si pa: v Avstriji je vse mogoče, samo zahtevati se mora! Zato so začeli akcijo, da dobe en mandat na Kranjskem. Najprej so poslali starega nemškutarja barona Žveglja prosjačit, nato pa so tudi ljubljanski in kočevski nacionalci nastopili pot k ministrskemu predsedniku. Ker se na število niso mogli sklicevati, so dejali, da so bolj „izobraženi“ kot Slovenci in da plačajo mnogo davka. Ne enega ne drugega še nismo doslej čuli o Kočevjarjih. Pa tudi z davki ni tako hudo: Iz čegavega žepa pa se plačujejo n. pr. davki kranjske hranilnice? Pa tudi nemški fabrikanti nam ne bodo dopovedali, da vseh davkov ne prelože na rame delavstva in nakupujočega občinstva (konsumentov). S tega stališča je sploh treba presojati celo farbarijo, ki jo uganjajo avstrijski Nemci z „davki“. Davki od izdelkov se namreč pobirajo večinoma pri fabrikantih, ker je to za obdačevanje najbolj praktično, ves davek pa se

porazdeli na konsumente. Če bi država pobirala davek pri konsumentih, bi razmerje izgledalo vse drugače!

Ministrski stolec je ponujala zadnji teden avstrijska vlada Čehom in Nemcem. Prepričani, ki se je vnel med Čehi, Nemci in vlado zaradi razdelbe bodočih državnozborskih mandatov, vladi ni bil prav prijeten. Začela je pogajanja z nemško ljudsko stranko in z Mladočehi, da jim da po en ministrski stol. S tem je za en čas odvrnila pozornost od volilne reforme. Kandidat nemške ljudske stranke je bil graški poslanec Deršata, katerega že od nekaj zelo mika postati minister. Štajerski Nemci so sicer hudi prijatelji Pruske in bi radi zapustili habsburško državo, a vendar bi radi svojega vodjo napravili za avstrijskega ministra, da jim izvojuje ugodno rešitev železniških vprašanj v zapadni in vzhodni Štajerski in pa da bi se še naprej vzdrževale krivice proti spodnještajerskim Slovencem. Čehi so račun prekrizali. Dejali so: dokler je vlada tako krivična proti Čehom, dokler glede volilne reforme ne bo zadovoljivih pojasnil, ne more vodja mladočeškega kluba v ministrstvo.

Na Ogrskem se ljudje že naveličujejo boja z vlado, ker ga Košut ne vodi dobro. Cesar sprejme 26. t. m. grofa Andrasija v avdijenci, kjer se bode vršil dogovor, v koliko odneha jedna in druga stranka. Ako se posreči cesarju pridobiti Andrasija, da prevzame sestavo ministrstva, je sloga združene opozicije razdrta.

Srbsko-bolgarska carinska zveza. Že zadnjič smo z radostjo pozdravili sklep bolgarskega „sobranja“*)

*) Državni zbor.

Listek.

V Trst!

Dolgo je že prosil Novakov Janezek svojega očeta, da bi smel ž njimi v Trst. Stari Novak je vozil v Trst seno; po zimi malo manj, a poleti skoro dvakrat na teden. Dolgo je nadlegoval očeta, tako da so ga slednjič le vzeli seboj.

Sestre, ki so bile starejše, so bile že parkrat v Trstu, in so mu vedno delale skomine. Pravile so mu o morju, o ladjah, lepih prodajalnah i. t. d. tako da je Janezek že kar mislil, da je v Trstu ter začel skakati od veselja po ognjišču.

Po novem letu je bilo, ko so oče peljali seno v Trst, in tedaj se je peljal ž njimi. Pihala je mrzla burja, pa to našega Janezka ni strašilo, četudi so ga dražili doma, da ga vzame z voza in odnese v „tržaško mlako“. Celo dopoldne se je pripravljaj in gledal, kedaj bo voz naložen s senom. Po kosilu so imeli oditi. Janezek je bil seveda že celo uro prej na vozu, dasi ga je zeblo kot mladega mačka. Zadelal se je v seno,

da ga ni bilo skoro videti, in mraz ni mogel dosti blizu. Tem bolj ga je pa poiskala burja na senožeški ravani in ko so se peljali čez Gaberk. Oče so zmetali vso konjsko odejo nanj in še plahto, tako da je komaj dihal pod težko odejo. Janezek pa je mislil le na Trst, na morje, tako da niti zmrzniti ne bi imel časa.

Drugo jutro na vse zgodaj sta prišla v mesto. Oče so peljali seno k nekemu trgovcu, Janezek bi jo pa najraje popihal takoj k ladijam, k morju ter ogledavat po mestu, a ker bi se izgubil, ga Novak ni pustil od sebe. Janezka ni več vzdržalo na vozu. Šel je poleg voza in gledal, le gledal mesto tržaško. Večkrat se je zagledal v kako prodajalno, in da ga niso poklicali oče, bi se gotovo izgubil. Že zopet se je ustavil v neki ulici, po kateri se je videlo proti morju. Pihala je ostra burja in zato ni čul očetovega klica. Bil je v ulici sam in šel proti morju. Na očeta se niti spomnil ni; stal je pri morju in ogledaval parnike. Eden se mu je bolj dopadel kot drugi in parkrat je potipal v žep, če ima še desetico. Veliko denarja se mu je zdela desetica, a za parnik vendar ne bi bilo, si je mislil sam pri sebi. Hodil je ob morju že precej dolgo. Zeblo ga je, da je bil ves trd, a za to se ni dosti zmenil. Mencial je z nogami

ki je sprejelo pogodbo o carinski zvezi s Srbijo. Sedaj se bliža čas, ko predloži srbska vlada srbski „skupščini“ isti predlog in se oživotvori zaveza dveh svobodnih jugoslovanskih držav. Besedilo carinske pogodbe jasno kaže, da ni Avstrija po zvezi trgovsko nič oškodovana, ker se carina odpravi le za domače izdelke Srbije in Bolgarske. Avstrija pa se vendar vtika v notranje zadeve teh dveh držav in zahteva od Srbije, da opusti misel na carinsko zvezo. Dne 1. marca t. l. ima poteči čas sedanje trgovske pogodbe Avstro-ogrške s Srbijo. Pogajanja za novo pogodbo so se pretrgala. Avstro-Ogrska je namreč zahtevala, da Srbija iz pogodbe z Bolgarsko izpusti tiste točke, ki se bodo Avstriji zdele neprimerne. Ktere so te točke, tega ni hotela povedati. Srbija je seveda odgovorila, da bi zanjo bilo tako pri-znanje nečastno. Komaj se je na Dunaju to izvedelo, so zaprli srbsko mejo za ves uvoz vseh vrst živalij. Avstrija je s tem prelomila pogodbo s Srbijo, po kateri bi morala do 1. marca pripustiti uvoz po dosedanjih pogojih. Da svojo prepoved na zunaj opraviči, je dala proglasiti, da se je v zadnjih mesecih preteklega leta prigodilo par slučajev živinskih bolezni! Tako je začela velika Avstrija krivično vojno s siromašno mlado Srbijo, da jo gospodarsko uniči. Sedaj pa bi bil tudi čas, da bi se avstroogrški Slovani spomnili, da so Srbi naši bratje, da pomeni oslavljenje srbskega naroda nesrečo za nas vse. Poslanci bi imeli odločno pritisniti na vlado, da zopet odpre mejo. Seveda po programu naših Šušteršičev in Žitnikov to ni; oni se ne bi radi zamerili na zgoraj!

Na Pruskem tudi ni tako lepo, kakor slikajo avstrijski Nemci. Tam namreč vlada nastopa še strožje

in skušal malo teči, a burja je bila prehuda. Zanašala in vrtila ga je kot kak listič.

Zopet je zagledal novo ladijo. Šel je čisto blizu, da si jo ogleda natančneje. Potegnila je burja in Janezek je zakričal; padel je v morje. Kričal je, a že ga je zalilo valovje. S parnika je skočil mornar in ga rešil. Bil je že zadnji čas. Onesveščenega so pripeljali na rešilno postajo. Le stežka so ga spravili k življenju.

Sneg se je že topil in pomladansko solnce je upiralo svoje gorke žarke v sobo Novakove hiše. Janezek je po dolgi bolezni zopet okreval. Prehladil se je v Trstu in dobil vročinsko bolezen. Že so mislili, da ga bo vzelo, ker je bil sicer rahlega zdravja. V začetku so se Novakovi zelo hudovali nad Janezkovo radovednostjo, ki bi ga gnala kmalu v smrt, a učitelj jih je pogovarjal, da otrok mora biti radoveden, sicer se ničesar ne nauči, ker le to je dobro znamenje, da hoče otrok vse videti in vedeti.

Ko je Janezek ozdravel, nagajali so mu vedno, kako je bilo v Trstu, pa on je bil tiho in živel od spominov, ki jih je imel iz Trsta; sanjal je naprej o lepih parnikih, o širnem morju ...

in ostrejše. Volilni red Pruske pa je tako sramotno zveržen na škodo ubožnim slojem, da je celo sedanji avstrijski volilni red proti njemu nekaj dobrega. Zato se vedno ponavlja zahteva po reformi. Za državni zbor cele Nemčije je že 30 let uvedena splošna, jednaka volilna pravica, za zbornico kraljevine Pruske, ki je največji in vodilni del Nemčije, pa se kralj in cesar Viljem II. ne upa uvesti istega volilnega reda. Preteklo nedeljo so obhajali berolinski socijalni demokrati obletnico ruske revolucije. Na shodih se je zbralo po desetisoče ljudi in zahtevalo prusko volilno reformo. Cesar nemški se je teh ljudskih shodov hudo prestrašil. Celo vojaštvo v Berolinu je stalo pod orožjem, vsi so imeli ostre patrone, pred kraljevsko palačo pa so pripeljali topove. Vsa policija in žandarmerija braniborska je bila v Berolinu. Iz bližnjih mest so pripeljali pehotne in konjeniške polke. Nemški cesar je kot pravi „ljudski“ cesar bil zastražen veliko bolj, kot je kedaj ruski car. A delavci so na shodih mirno in dostojno zborovali, vsi govorniki pa so si v dovtipih privoščili prestrašene- nega cesarja „Vilčka“; veselili so se, kajti zanje je bilo zadoščenja dovolj, ko so videli, da zgovorni cesar Viljem zbeži za bajonete že takrat, ko ljudstvo pride v nedeljski obleki na shod za volilno reformo!

Dopisi.

Iz Črnega vrha nad Idrijo. Z veseljem smo sprejeli Črnovrški novico, da postane „Notranjec“ tednik. Sicer imamo tudi pri nas v tem oziru hudo protiagitacijo, a hvala Bogu in čast razsodnim ljudem, da ne škoduje veliko. Ljudstvo se — prebirajoč vrl notranjski tednik — samo prepričuje, da „Notranjec“ ni protiverski časopis. Seveda ima to „napako“, da okrca vsakega, ki se pokaže sovražnika kmetskega stanu, in naj je že to očitni Peter ali — skriti Pavel. — Črnovrški davkoplačevalci niso tako srečni, da bi mogli prisostvovati vsaki občinski seji, do ktere ima kajpada vsakdo vstop. Zato bomo odslej poročali na tem mestu vse, kar bodo modrega ali morda tudi nemodrega ukrenili naši občinski možje. Seveda si bodemo prisvajali pravico nepristranske kritike. — Poštne gluge, ki bi obiskaval dvakrat na teden vse hiše v občini, bi radi imeli. Nekdo je že pred več časom vložil tozadevno prošnjo na c. kr. poštno ravnateljstvo v Trstu, ki je, kakor čujemo, že uvedlo potrebne poizvedbe. Želimo, da bi se zadeva uresničila v najkrajšem času! — Narodno izobraževalno društvo in javno ljudsko knjižnico tudi snujemo. C. kr. deželna vlada nam je že naznanila, da nima nič proti ustanovitvi. Sicer imamo že katoliško-izobraževalno društvo in tudi nekako javno knjižnico, a oboje se ne more imenovati popolno: prvo nima vseh slovenskih časopisov, drugemu pa precej manjka izvrstnih izobraževalnih knjig. „Da se resnica prav' spozna, čuti je treba dva zvona“, je star, a nad vse resničen pregovor. — Velika nejevolja vlada v črnovrški občini,

ker zadeva glede propadle mlekarne še danes ni končana. Vsak dan so stroški večji, gotovi gospodje pa tako počasni. Merodajni faktorji podvzajate se vendar, Črnovršci nimamo denarja, da bi ga proč metali!

Domače vesti.

Osebnosti. G. Fran Avčič, agrarski zemljemski asistent je imenovan zemljemskim pristavom.

Narodna čitalnica v Postojni priredi na Svečnico, 2. svečana 1906. Vodnikov ples v gornjih prostorih hotela „Pri Kroni“. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 1 K za osebo, 2 K za obitelj.

Za Vilharjev spomenik poslal je našemu uredništvu Postojnčan, ki biva v Trstu, 3 K pod geslom: „Čujte gore in bregovi, da sinovi Slave smo!“ Znesek smo izročili odboru.

Zima. Dočim smo v našem zadnjem listu pisali o letošnji izredno mili zimi, moramo danes omenjati o snegu in mrazu, ki nas je nepričakovano presenetil. V Postojni smo imeli več dni hudo burjo in tudi v Vipavi in na Krasu je močno razsajala. Posebno huda je bila na jadranskem morju ob istrijski obali. Parniki so morali iskati zavetišča v pristaniščih in čakati boljšega vremena.

V šolo ne morejo otroci radi prevelikega snega v postojnskem in logaškem okraju.

Občinske volitve v Knežaku je vlada razveljavila.

Bralno društvo v Zagorji na Pivki priredi v prid tukajšnji „Ljudski knjižnici“ dne 4. februarja predpusno veselico z lepim vspehom. Med drugim je tudi vprizoritev izvrstne burke v dveh dejanjih: „Trije tički.“ Z dobičkom nabavijo se nove knjige za imenovano knjižnico.

Plesni večer se vrši v prostorih Alojzija Žnidaršiča v Ložu v nedeljo 4. svečana. Vstopnina prosta.

Prostovoljno gasilno društvo v Žireh priredi v nedeljo 4. svečana 1906. predpusno veselico v prostorih gosp. V. Oblaka v Žireh. Začetek točno ob 7. uri zvečer. Vstopnina za sedeže 1 K, stojišče 50 vin.

Rokodelski pomočniki v Idriji prirede v nedeljo, dne 4. svečana predpusno veselico v gornjih prostorih gosp. Fran Didiča. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 40 vin. za osebo. Ker je čisti dobiček namenjen bolniški blagajni v Idriji, se preplačila hvaležno sprejemajo. Slavno občinstvo opozarjamo, da se je mnogobrojno vdeleži.

Ponesrečil se je posestnik Josip Čenčur iz Kalc pri Logatcu. Dne 19. t. m. so ga našli mrtvega na neki strmí gozdni poti pod naloženim in prevrnjenim vozom. Najbrže je opiral voz, pri tem pa se mu je izpodrsnilo, da je padel in voz nanj.

Ogenj je uničil Antonu Vodopivcu, posestniku na Kamnju pri Vipavi dne 22. t. m. hlev, napolnjen s senom. Škode je za 1600 K, zavarovan je pa le za polovico.

Železniška nesreča na postaji Št. Peter. Dne 22. t. m. dopoldne okoli 11. ure privozili ste dve prosti lokomotivi na postajo, ter zadeli pri tem v zadnji vagon tovrnega vlaka št. 195, ki je bil namenjen proti Ljubljani. Trije vagoni so bili razdejani in blago poškodovano. Železničar, ki je sedel na zadnjem vozu, je v zadnjem trenutku skočil doli in si stem rešil življenje. Ko sta pripeljali lokomotivi na postajo, je bilo vse polno vlakov; dajali so znamenja, a jih ni bilo čuti radi prevelike burje.

Kaj je novega po Slovenskem.

Za pospeševanje prometa s tujci je občina ljubljanska prispevala z zneskom 6000 K.

Zadnji sneg je napravil v Ljubljani mnogo škode. Telefonske žice so bile skoro vse potrgane, tako da je bil telefonski promet skoro popolnoma ustavljen.

Premoga primanjkuje v Ljubljani radi stavke v Hrastniku in Trbovljah. Trgovci, ki ga potrebujejo na dan po 5—10 vagonov, so dobili le enega. Mestna elektrarna ga ima za 6 tednov v zalogi.

Radi pogostih nesreč na južnem kolodvoru v Ljubljani se je obrnila občina ljubljanska na železniško ministrstvo. Tudi na Notranjskem je pri južni železnici radi njene židovske umazanosti skoro vsak dan kaka nesreča.

Za župana na Jesenicah je bil izvoljen mesto odstopivšega Klinarja trgovec Treven. Vlada ni potrdila izvolitve, ker baje volitve niso bile pravilno razpisane. Vodstvo županskih poslov je prevzel vladni komisar Žitnik.

Društvo za pospeševanje prometa s tujci se je ustanovilo v Kamniku.

Velik požar je uničil skoro vso tovarno Kranjske obrtne družbe na Jesenicah. Vnel se je valjec v tovarni za žice. Ker so skoro vse stavbe lesene in tla prenašičena z oljem in maščobo, se je ogenj hitro razširil in uničil tudi skladišče, v katerem je bilo do 150 vagonov žebeljev. Pri gašenju sta se ponesrečila dva gasilca ter so ju prepeljali v deželno bolnico. Škoda znaša pol milijona kron. 400—500 delavcev je brez dela.

Novo tiskarno so ustanovili v Krškem na Dolenskem.

Smrt radi žganja. 23letni posestnikov sin iz Krke pri Litiji je silno rad pil žganje. Te dni je izpil več litrov tega strupa. Zgrudil se je na tla in kmalu nato umrl. Toliko žalostnih vzgledov in ljudje vendar ne nehajo uživati tega strupa!

Stavko so pričeli dne 22. t. m. premogokopi v Trbovljah. Tudi v Hrastniku so ustavili delo. Delavci zahtevajo 20 % zboljšanje plač. Ker nimajo nikakega denarja za stavko, jih bo najbrže glad zopet spravil na delo.

Kmetijsko podružnico so ustanovili pri sv. Lovrencu na Dravskem polju. Dobro kmetijstvo — lepa prihodnost.

Viničarski tečaj bo v Mariboru na sadjarski in vinarski šoli. Udeleži se ga lahko vsakdo. Spomladni tečaj se vrši istočasno. Ubožni vdeleženci dobe tudi podporo.

Žensko podružnico sv. Cirila in Metoda so ustanovili 21. t. m. v Žalcu. Že dosedaj so nabrali udnine 142 K.

Živo srebro je našel pri Koprivi na Krasu neki posestnik v svojem vinogradu. Da bi bila Kopriva druga Idrija!

Koščke premoga so našli pod hribom sv. Antona v Slovenskih goricah na Spodnje Štajerskem.

Burja na Reki divja že par dnij. Več parnikov ne more v pristanišče. Parnik „Saturn“ se je odtrgal ter zadel ob ladji „Briona“ in „Volosca“ in ju lahko poškodoval. Škode je 25.000 K.

Stekel pes je popadel 24. t. m. dacarja Knafelca in njegovo 26 let staro hčerko. Obadva so takoj zdravnik odposlali v Pasteurjev zavod v Budimpešto. Mestni magistrat je nato razglasil pasji kontumac nad Reko in okolico za 40 dni.

41 vreč kave so ukradli tatovi v Trstu trgovcu Vilnai iz skladišča. Tatove so vlovili. 25letni fakir Zamparo je z nosnikom Lagojem vreče v mesto, njihov prijatelj Jankovič pa jih je prodal branjevcema Subanu in Tomincu.

Stavko so pričeli železniški delavci na postaji Nabrežina, ker je bilo odpuščenih 12 delavcev, ki so zahtevali, da odstrani uprava preglednika Pavčiča; z pasivnim odporom pa so se jim pridružili radi vzajemnosti tudi delavci v Trstu in Gorici. 25. t. m. so pričeli zopet z delom.

9000 kron so ukradli tržaški tatovi Konstantinu Začopolu, prodajalcu žganja. Vlomili so v prodajalno ter odnesli železno blagajno, katero so potem prazno pustili blizu Opčine. Pobrli so tudi nekaj drugih vrednostnih papirjev v znesku 1000 K. — Drug vlom so izvršili tatovi v italijanski konzulat ter odnesli 400 K denarja.

Pod vlak je prišel Karol Mozetič, trgovec in posestnik v Orehovljah pri Biljah na Goriškem, ko se je v četrtek zvečer vračal iz Gorice domov. Odtrgalo mu je levo roko in levo nogo. Kmalu nato je umrl na izkravavljenju.

Prosveta.

Učiteljska vest. Gdč. Marija Uršič v Podkrajju je stalno nameščena.

Predavanja „Prosvete“ na Vipavskem. V nedeljo, 28. t. m., bo predaval v Vipavi v šolskem poslopju jurist Ciril Premrl „O mestni in kmetski kulturi“. Začetek predavanja ob polu 4. uri popoldne. Vstop prost.

Šolo za slaboumne otroke je sklenil ustanoviti mestni šolski svet ljubljanski. Napraviti se ima poseben skupen razred za duševno in telesno zaostale otroke obeh spolov.

Ljudske knjižnice se na Slovenskem bolj in bolj širijo, kar je vsekako zelo veselo znamenje. Zadnji čas se je oživela ljudska knjižnica v Šmihelu pri Novem mestu in se preselila v Kandijo pri Novem mestu. „Prosveta“ je ustanovila knjižnico na Bučki in tudi ubogim bolnikom v deželni bolnici v Ljubljani je dala eno knjižnico na razpolago. Kakor čujemo Notranjci ne zaostanemo. Snuje se ljudska knjižnica v Ilirski Bistrici in Črnem vrhu, ki kakor se kaže, še preje začnejo delovati kot ljudski knjižnici v Postojni in Logatcu.

„**Novi slovenski Štajerc**“ je ime novemu listu, ki je začel te dni izhajati v Ljubljani. Izhaja dvakrat na mesec.

Gospodarski poučen tečaj v Studenicah na Štajerskem. Na Štajerskem so priredili tamošnji strokovni potovalni učitelji v Studenicah posnemanja vreden poučen tečaj, ki je trajal en teden in kterelega so se udeleževali tamošnji kmetovalci z velikim zanimanjem. Mi smo že večkrat povdarjali, da bo naše kmetijstvo šele potem napredovalo, če bodo strokovnjaki najpreje poučili ljudi o tem, kaj je umno gospodarstvo, in šele potem snovali razne organizacije. Ker so na Štajerskem zadeli v tem oziru pravo pot, naj v kratkem navedemo, kako se je ta poučen tečaj podrobnejše vršil. V nedeljo se je vršilo prvo predavanje. Govoril je živinorejski nadzornik g. Mart. Jelovšek o kmečkem stanu, o njegovi zamožavosti in združevanju. Nato je razkladal, da je k zboljšanju živinoreje predvsem treba dobrih plemenjakov in plemenic, dobre krme in snažnih, zdravih hlevov. V sredo nato je razlagal vinarski uradnik g. I. Zabavnik nastanek in razvijanje treh trsnih škodljivcev: uši, peronospore in oidija ter govoril o pomočkih zoper nje. V četrtek je učil vinarski instruktor Virant, kako se pravilno rigola, ktere amerikske podlage naj se v naši zemlji sade itd. V petek in soboto je govoril potovalni učitelj gosp. Goričan o umnem sadjarstvu in o zgodovini kmečkega stanu, o vzrokih sedanjega propadanja in o sredstvih, s kterimi bi se mogel kmečki položaj zopet zboljšati. Uspehi tega tečaja se v kratkem pokažejo. En gospodar sezida popolnoma vzoren hlev, en vzoren svinjak, nekteri pa prenarede gnojišča. Izobrazba, izobrazba in zopet izobrazba, ako hočemo, da se nam odpro oči v vsakem oziru. Mi čestitamo štajerskim stanovskim tovarišem, ki so bili toliko srečni, da so lahko prisostovali tako važnim razpravam in želimo, da bi se tudi naši strokovnjaki spomnili kaj podobnega.

Za nadaljevalne šole se zadnji čas kaj posebno zanimajo Čehi. Nameravajo uvesti deželni zakon, ki bo ukazoval snovati v določenih slučajih nadaljevalne šole. Kjer bi se teh poleg ljudskih šol ne osnovalo, uvesti bi se morali vsaj nadaljevalni tečaji. Nadaljevalne šole naj bi se snovale z ozirom na dejanske potrebe v posameznih krajih. Tu bi se učenci šolali bolj za trgovino; tam za obrt. V tem kraju bi se pečali bolj s čevljarstvom, tam z mizarstvom itd. V vseh slučajih

pa naj bi se gledalo, da bi se fantje naučili veliko praktičnih stvari in da bi se snov kolikor možno delila po strokah. Čehi menijo ustanoviti poleg deželnega šolskega sveta lastni deželni svet za nadaljevalno šolstvo.

Trgovske šole na Japonskem. Ni ga kmalu naroda, ki bi znal dobre stvari v tujini tako dobro in tako naglo posnemati, kot Japonci. Vsak zavod, ki ga vidijo drugod, presade ga naglo primerno izpremenjenega, na domača tla. Zato imajo Japonci boljše šole, kot marsikaka evropska država. Na šolskem polju pa prednjačijo — trgovske šole, torej najbolj praktična smer. Imajo namreč 27 javnih trgovskih šol, nižjih in srednjih. Tudi so ustanovili že leta 1885. trgovsko visoko šolo, ki je baje ena najboljših na svetu. Zanimivo je, da pošilja država vse one, ki so dokončali trgovske visoke šole na državne troške po svetu, da si tako pridobe vsestransko izobrazbo. Pri nas se za trgovske šole brigamo, da je sramota. Ali morda res mislite, da nas bodo Slovence rešili škofovi zavodi in druge samostanske šole.

Narodno gospodarstvo.

Kako dolgo naj molzem kravo pred porodom? Navadno nam odpoje krava sama mleko 6—8 tednov pred porodom. Lahko se pa tudi pripeti, da jo molzemo do odtelenja, četudi je to za kravo škodljivo. Skušnja namreč uči, da ima krava, ki nam je dajala mleko skozi cel čas nosečnosti, po odteljenju manj mleka, kot ga je imela po prejšnjem. Najboljše je če ponehavamo z molžo od osmega meseca pred porodom naprej. Od osmega meseca pa do drugega naj se kravo vsak dan manj izmolze, dva tedna pred odteljenjem pa popolnoma prenehajmo. Le če se vime kake dva dni pred porodom prav zelo napolni, lahko nekoliko pomolzemo, nikdar pa ne veliko.

Kako krmiti breje krave? Velikrat se pripeti, da krave zvržejo, ali da imamo opraviti s težkim porodom. Nemaleokrat so vsega tega živinorejci sami krivi, ker niso ravnali z brejo kravo tako, kot bi morali. Krava navadno nosi 280 dni, ali 48 tednov, torej čez devet mesecev. Ves ta čas je za razvoj mladiča izredno važen in posebno je treba gledati, da živinče med tem časom pravilno krmimo. Prvo polovico nosečnosti ni treba, da bi kravi več pokladali kot navadno. V drugi polovici pa v njej mladič veliko hitreje raste, vsled česar jo je treba veliko boljše krmiti. Zadnje tedne pred porodom naj se krma zopet daje v manjši meri, to pa zato, da se nam krava preveč ne zdebela in da nimamo vsled tega težkih porodov. A ne pazimo le nato, koliko, ampak tudi nato, kaj krmimo. Oprhnjeno seno — kakor sploh nobeno nezdravo krmivo — ni za krave pred porodom. Tudi mrzla krma in hladna voda škoduje.

Mleko ljudska pijaca. Osrednja mlekarna v Argsburgu na Bavarskem je uvedla nov način razpe-

čavanja mleka. Izdala je male listke, ki jih prodajajo po mestu in za ktere je dobiti mleka. Te listke za mleko darujeje potem ljudje ubožcem mesto denarja. Če se da beraču denar, ga nese po navadi v zganjarno, za ta listek pa dobi eden liter posnetega ali pol litra neposnetega mleka. Eden listek stane 5—6 kr. Ta naprava je tudi zelo koristna za revnejše ljudi, ki se s tem privadijo na mleko in odvracujejo od pijače, za katero potrosi marsikak revež vse, kar priprosi.

Sadjarstvo. 1. Če ima drevo vsled prevelikega gnojenja močno rast, a ne obrodi, tedaj daj drevesu samega apna, ali pa žlindre. 2. Če je drevo radi košatosti nerodovitno, treba ga zadosti iztrebiti. 3. Če drevo ne obrodi radi premokrih in premrzlih tal, napravi jarke, da bodo tla bolj suha in gorka, ter jih okopuj in vapneni. 4. Ako se ne ve, zakaj je drevo nerodovitno, ki je pa vendar močno in pravilno zraščeno, obreži spomladi koreniko. 5. Če je drevo kljub mnogega gnojenja nerodovitno in brez prave rasti, treba je obrezati. 6. Ako je drevo brez prave rasti in ako nisi že leta nič gnojil, tedaj ga pognoji in prilij gnojnice ter pridaj malo apna.

Kako raste krompir? Znano je, da kaj rado vspeva žito na njivah, kjer je preje dalj časa rastla lucerna. Zakaj? — Če vzameš v roke korenino lucerne, vidiš na njej vozlom podobne izrastke. Ako pogledaš v te vozličke z močnim povečalnim steklom, najdeš v njih prav majhne živalice, ki posameznih s prostim očesom ne moreš več videti. Te živalice so glivice ali bakterije, ki nam njivo, kjer je rastla lucerna, takorekoč pognoje, vsled česar tudi žito-boljše uspeva. Kdor bi mislil, da se dobe glivice samo pri lucerni, bi se motil. Učenjaki ravno zadnji čas posebno pridno raziskujejo zemljo, ker so mnenja, da je v njej vse polno najrazličnejših bakterij ali glivic, ki imajo manjši ali večji vpliv na rastlinstvo. Tako so prišli tudi na to, da pospešuje rast krompirja neke posebne vrste glivica, ki je zanjga neobhodno potrebna. Vsadili so namreč v zemljo, v kateri ni bilo nobene glive, krompir in spoznali so, da ne obrodi v njej sadu. Nasprotno pa dá debele sadeže, ako je raste v zemlji, kjer je bilo veliko takih glivic. Kadar bodo učenjaki s poskusi glede zemeljskih glivic gotovi, lahko upamo, da dobimo za poljedelstvo imenitne iznajdbe.

Kedaj je potresati Tomaževo žlindro? Mnogoštevilni poskusi nas uče, da je potresati žlindro zgodaj na spomlad, če tudi leži še malo snega. To je najboljše in le priporočati je, da raztresamo žlindro zgodaj spomladi, ko nimamo na poljih drugega dela.

Razlika med novodobnim in starovernim kmetijstvom. Združene države severoamerikanske so izdale poročilo o napredku kmetijstva, odkar so začeli kmetovalci uporabljati poljedelske stroje. Dognali so, da so potrebovali ljudje leta 1830. 3 ure in 3 minute predno so spravili 363 l pšenice v vrečo. Računali so seveda povprečno čas, ki ga je tedaj poljedelec potreboval za ročno delo od onega časa, ko je semé vtaknil

v zemljo, pa do onega, ko je zavezal vrečo. Odkar ljudje delajo s stroji, potrebujejo za tako delo le — deset minut. Včasih so potrebovali 35 in pol ure, da so spravili pod streho 1000 kg sena. Stroji za košnjo, za obračanje, za nakladanje itd. pa danes omogočajo storiti to v 11 urah. Tudi glede troškov je stvar precej različna od nekdanj in danes. Preje bi na pr. stalo dele 306 kron, sedaj pa samo 129. Vse to jasno kaže, kako velikega pomena so stroji za napredek kmetijstva in za povzdigo gospodarskega stanja kmetijskega ljudstva. Ravno to pa nas lahko vspodbuja, da se zanimamo tem bolj za napredek na tem polju, da ga skušamo vpeljati tudi pri nas; kajti bati se je, da nas prekose kmetovalci drugih narodov, ki vedo, kaj jim je storiti, ako hočejo, da bo bodočnost zanje lepša.

V povzdigo sadjarstva.

Znano je, kako drago je sadje v velikih mestih. V glavnem mestu Rusije, v Petrogradu, stane baje jabolko navadno 20 vin. Na Dunaju vsakdanje ovočje sicer ni tako drago, vendar pa je nekaj navadnega, da stane lepo sadje, ki ga vidiš v prodajalnah, po lepih, okusno izdelanih škatljicah najmanj kg 1 K. Človek bi se zjokal, ko vidi tako visoko ceno sadja, ki velikrat niti tako lepo ni, kot naše srednje vrste in pomisli, da morajo pri nas velikokrat z njim svinje hraniti, ali pa ga spečati v malenkosten denar. Hrvatje se ravno zadnji čas zanimajo zato, da bi si napravili več blaga in da bi ga spravili do boljših cen. Menijo, da bi bilo treba osnovati sadjarske zadruga na deželi in veliko osrednjo zvezo v Zagrebu. Zadruga naj bi predvsem gledale na to, da se uvede na hrvaško zemljo kolikor možno veliko dobrega sadnega drevja. Zato naj bi se združnim potom dajalo ljudem plemenita drevesca proti temu, da se vsakdo zaveže dajati zadrugi sadje, kadar dozori. Zdrugi bi imeli od zadruga drevesca na upanje, imeli bi dalje ugodnost, da bi sadje, kadar jim dozori, z lahkoto dobro prodali zadrugi in da bi imeli končno še od dobička zadruga nekaj. Hrvatje menijo, da bi se le na ta način dalo ljudstvo pridobiti zato, da nasadi drevje kjerkoli more. Osrednja zadruga pa bi imela nalogo sadje okusno vlagati v škatljice in ga razpošiljati po svetu, iz sadja delati razne likerje, ga sušiti itd., za kar bi seveda bilo treba napraviti potrebne priprave in morebitno tovarno. Osrednjo zvezo bi tudi morala dežela denarno podpirati in skrbeti za njihovo strokovno izobrazbo. Denar, ki bi bil zato potreben, naj bi se dobil na ta način, da bi pristopili kot ustanovniki k centralni zadrugi premožnejši Hrvatje, posojilnice, hranilnice, občine in razna društva. Za tako organizacijo pričakujejo podpore tudi od vlade in menijo, da bi se kmalu izpremenila Hrvatska v jako plodonosen saden vrt. Tudi pri nas treba misliti na kaj sličnega. Najprvo, kar pa mi storimo, je, da se naši ljudje poglobljeje seznanijo z zavodi, ki teh vrst že obstajajo. Zato je le priporočati, da se kolikor mogoče veliko

naših ljudi udeleži izleta, ki ga priredi kmetijska družba v jeseni na Tirolsko. Južne Tirole nimajo le razvitega vinarstva, ampak tudi kaj posebno cvetoče sadjarstvo, ki pomore tamošnjemu prebivalstvu, da je njegovo sadje veliko vredno, pa naj ga spravijo naprodaj kot sadje, kot konservo, kot liker, ali pa kot kaj drugega. Menimo, da bi se posebno vipavska dolina morala zanimati za izlet in prav umestno bi bilo, da bi se Vipavci združili in začeli pri privatnikih in pri raznih korporacijah nabirati denar zato, da bi lahko poslali na ta izlet tudi kakšnega revnejšega, za stvar se zanimajočega domačina. Ko smo videli, kaj vse imajo že drugod, zadobimo tudi mi poželenje po takih umnih napravah. Zanimati se začnemo zanje, če ne več. Dalje treba dati par mladih moči v tujino, kjer naj bi se naučili praktično in teoretično vsega, kar bi bilo treba za uspešno delovanje sadjarskih zadrug. In to je glavno. Pri nas hočejo vsi reševati ljudstvo, a tamkaj, kjer leži zlo vseh gospodarskih polomov, noče nikdo zastaviti svojih sil. Smo mnenja, da je dosedanja velika napaka Slovencev, da smo se brigali edinole zato, da postanejo naši ljudje duhovni, juristi, filozofi itd., nismo pa — in zato nam še danes ni prav nič posebno mar — gledali, da bi se naši sinovi izobrazili za gospodarske veščake, ki bi edini mogli uspešno delovati na polju našega gospodarstva. Če slepec slepca vodi, oba v jamo padeta! Kaj pa zmorejo strokovnjaki, to nam kažejo uspehi, ki so jih tekom par let dosegli naši redki potovalni učitelji. Šele potem, ko bomo imeli strokovne moči, bomo lahko zadruga snovali z uspehom.

Tedaj pa lahko uresničimo tudi misli o sadjarski organizaciji, ki sicer danes donša milijone drugim narodom, o kateri pa mi še sanjati ne moremo. Da pa jo tem hitreje dosežemo, naj se osnuje morda odsek — če že občine, ali druge korporacije nočejo stvari prevzeti — ki naj se za začetek peča samo s tem, da seznanja naše ljudstvo, o sličnih napravah drugod in čegar naloga je dobiti ljudi, ki bi se hoteli stvari posvetiti in v tej stroki postati veščaki. Misel priporočamo v pretres v prvi vrsti Vipavcem, ki so gotovo na njeni izvršitvi med Notranjci najbolj interesovani.

Po svetu.

Eden izmed največjih parnikov sveta je došel predvčerajšnjim na Reko. Na Adrijanskem in Srednjezemskem morju še niso videli tako velike ladije. Imenuje se „Haronia“ ter je last angleške „Kunard-Linie“, ki vozi iz Reke v Ameriko. Imenovani parnik je 208,50 m dolg, 29 m širok ter 35 m visok. Vozi z hitrostjo 35 km na uro. Ima dvojnate stroje (Doppelmaschine), ki imajo moč 20.000 konjskih sil. Omenjeni parnik nosi na svojem krovu 3900 vagonov blaga, t. j. preračunjeno na približno 130 tovornih vlakov po 30 napolnjenih vagonov. Poleg tega ima prostora na krovu za 3000 potnikov poleg 324 mož, ki opravlja službo

na parniku. Da se more ogledati ta velikanski parnik, je dala družba napraviti poseben velik most, po katerem se zamore priti na krov. Kdor si ga hoče ogledati, plača 1 K vstopnine, ktera je namenjena za uboge mestne otroke. Ker dosedaj še ni bilo tako velikanskega parnika na Reki, je naval občinstva velikanski.

Obramba poljedelcev se imenuje glasilo češke kmetijske stranke. List izhaja vsak dan ter bo imela stranka tudi svojo tiskarno.

40.000 dolarjev za en nageljček. Znano je kako važno je izbiranje živine, ako se hoče doseči boljše pleme. Brez tega se sploh ne da poplemeniti slabotnih goved. Izbera za pleme pa ni važna le za goved, ampak jo poznajo kaj posebno oni, ki se pečajo s pasjerejo. Najrazličnejše vrste malih, srednjih in velikih psov, živali najrazličnejših barv se imajo največ zahvaliti plemenskemu izboru. Manj znano je, da se taka plemenska izbera vrši tudi med rastlinami in da umni vrtnarji danes delajo tem potom naravnost čudeže. Klinček ali nageljček n. pr. ki je bil pred več leti morda še rudeč, je danes bel in obratno. Celo cvetke postanejo bolj in bolj plemenite, čim bolj umno se jih plemensko izbira. Ker se vrši na ta način, da se vedno odbere same take rože, ki so najbolj podobne oni, ki bi jo radi imeli. Želje umnih vrtnarjev grede seveda za tem, da dobe potom take izbere cvetlice, ki imajo kar največ cvetk, kar najbolj čudne barve in kar najbolj nenavadno perje. V Ameriki si je izmislil nek milijonar, da bi rad imel klinček, „Plemenitaš“ imenovan, ki naj bi imel posebne lastnosti. Mož je dal naslikati to, kar bi rad imel, da bi mu vzgojil vrtnar. Sedaj poročajo listi, da se je vrtnarju po dolgem trudu res razvil ravnotak klinček, kot si ga je želel milijonar. Bogataš mu je zato dal 40.000 dolarjev.

Nekaj o valčku. Ženske in tudi moški menda najrajše plešejo valček. Kdor bi mislil, da so ta ples že od nekdaj plesali, bi se motil. Kakor otrok skače in pravzaprav ne pleše, skakali so tudi naši predniki. Polka je lažja. Zato jo tudi otroci preje znajo kot valček in zato je tudi človek preje nanjo prišel. Valček pa je kar naenkrat nastal, in za onega, ki ga je prvi zaplesal ne vemo, kakor tudi ne vemo, kdo je prvi pel kako narodno pesem. Toliko je pač znano, da so začeli v Parizu plesati valček leta 1787. Preje pa bi se tak ples smatral za nedostojen.

Čudna operacija. Te dni so v Berlinu operirali štiriletno dekle, ki ni moglo dvigniti leve roke. Izrezali so ji kos mesa na prsni in ga pritisnili na meča bolne rame. Ko se je dekletu rana zacelila, dvigalo je lahko preje bolno roko.

Za kratek čas.

Pri zdravniku. Kmet (ki ga je zdravnik elektrizoval): „Koliko plačam?“ Zdravnik: „Tri krone.“ Kmet: „Hm, rad bi vedel, koliko šele velja našega ljubega Boga nevihta, kadar jo napravi.“

Na pošti. Poštar: „Mati, to pismo je pretežko. Treba je prilepiti še jedno desetvinarsko znamko.“ Ženica: „I no, potem bo pa še težje.“

V šoli. Učitelj: „Kako nastane rosa?“ Učenec: „Zemlja se suče ponoči tako hitro okrog svoje osi, da se spoti — in to je rosa.“

Nadarjen dečko. Stric: „No Jožek, ker si bil tako priden, ti bodem nekaj podaril. (Pokaže mu bankovec in desetico.) Kaj imaš raje desetico ali ta papirček?“ Mali Jožek: „Zavijte, stric!“

V drevoredu. Žena (možu, ki sede na klop): „Za božjo voljo, Tone, klop je na novo pobarvana — vstani vendar hitro!“ Mož: „Čemu? Zdaj je vendar prepozno.“

Tržne cene v Ljubljani.

Semena:	
Domača detelja	od K 100— do K 110—
Lucerna	» » 130— » » 140—
Laneno seme	» » 27— » » 29—
Fižol:	
Rudeči ribniški	» » 26— » » 27—
Prepelčar	» » 28— » » 30—
Žito:	
Pšenica	» » 18— » » —
Réz	» » 14-80 » » —
Ječmen	» » 14-80 » » —
Oves	» » 16— » » —
Ajda	» » 15— » » —
Kože:	
Goveje z rogmi vred	» » 100— » » 114—
Telečje	» » 65— » » —
Svinjske	» » 80— » » —
Lisičje	» » 9— » » 10—
Kunine (belice)	» » 28— » » 30—
» (rumenice)	» » 34— » » 36—
Dihurjeve	» » 6— » » 6-50
Vidrne	» » 24— » » 25—

Za 100 kilogramov.

Za par

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poročtvom

posluje vsak petek od 9. do 12. ure dopoldan

obrestuje hranilne vloge po 4 1/2 %

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila po 6 %

na osobni kredit ali proti vknjižbi.

Izjemoma in v nujnih slučajih se sprejemajo vloge in dajo posojila tudi ob družih delavnikih.

Zahtevajte cenike zastonj
in poštnine prosto.

Franc Čuden

najstarejša eksportna tvrdka
na debelo in drobno.

Upar

in trgovec zlatnine in srebernine,
delničar prvih združenih tovarn ur »Union« v
Bielu, Genovi in Glashütte.

POZOR!

BERITE!

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je
s parniki „Severonemškega Lloyd“

iz BREMNÄ v NEW-YORK

s cesarskimi brzoparniki „Kaiser Wilhelm II.“,
„Kronprinz Wilhelm“, „Kaiser Wilhelm der Grosse“.

Prekomorska vožnja traja samo 5 do 6 dni.

Natančen, zanesljiv poduk in veljavne vozne listke za parnike
gori navednega parobrodnega društva kakor tudi listke za vse
proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino le pri

EDVARDU TAVČARJU
KOLODVORSKE ULICE ŠT. 35.

nasproti občeznani gostilni „pri Starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in sobota.
— Vsa pojasnila, ki se tikajo potovanja, točno in
brezplačno. — Postrežba poštena, rečna in solidna.

Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor: Kolorado,
Mexiko, Kalifornijo, Arizona, Utah, Wioming, Nevada, Oregon
in Washington nudi naše društvo posebno ugodno in izredno ceno
čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno.
Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimora in na vse ostale
dele sveta, kakor: Brazilijo, Kubo, Buenos-Aires, Kolombo,
Singapore, v Avstralijo i. t. d.

Notranjci, berite, širite in naročajte
„Notranjca“!

Svetovnoznana

postojnska jama

je odprta vsak dan ob pol 11. uri dopoldne
in je izključno električno razsvetljena.

Od 1. marca do 31. oktobra je odprta tudi ob
pol 4. uri proti vstopnini K 5.— za osebo.

Ob nedeljah in praznikih pa le K 3.— za osebo.

Zarezano strešno opeko

(Falz)

navadno strešno opeko, kakor tudi zidak, žlebak
in vsako drugovrstno opeko ima v zalogi

Karol Jelovšek

opekarnar na Vrhniki (Notranjsko).

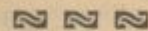
MAKS ŠEBER

v Postojni.

Akcidenčna tiskarna.

Knjigoveznica.

Fotografični atelije.

Zaloga vsakovrstnih tiskovin

za županstva, krajne šolske svete, šolska
vodstva, posojilnice, mlekarke zadruge itd.

Izvršuje se po naročilu vsa
druga tiskarska dela

kakor n. pr. letna poročila, cenike, vabila k
veselicam in občnim zborom, programe, nazna-
nila o zarokah, porokah itd., parte liste, pisma
in kuverte z naslovi, posetnice, razglednice,
trgovska naznanila itd. itd.

Loterijske številke.

Praga, 13. januarja 31 56 22 62 14
 Lvov, 13. januarja 2 21 24 33 65

**Notranjci, rabite narodni kolek v
 korist družbe sv. Cirila in Metoda!**

Oglas.

Poslojpe graščine Adlershofen v Postojni, nekdanj last Garzarollijeva, bo dal sedanji lastnik podreti. Vsled tega bodo cenó na prodaj

—== razna okna, vrata, vratniki, strešna opeka itd. ==—

Kupci, ki nameravajo take stvari kupiti, kakor tudi podjetniki, ki bi hoteli podiranje omenjenega poslojpa prevzeti, naj se osebno oglašé pri gospodu

Frantu Jurca, veleposestniku v Postojni.

Pivovarna „G. AUER-jevi dediči“

v Ljubljani, Wolfove ulice šte. 12.

priporoča svoje izvrstno marčno in na bavarski način varjeno pivo

—== v prid družbe sv. Cirila in Metoda. ==—

Zaloge na Notranjskem so: v Idriji (založnik gosp. Franjo Didič, posestnik i. t. d.), v Št. Petru na Krasu (založnik gosp. Anton Rebec, vinotržec), v Prestranku (založnik „Mlekarska zadruga“) in v Žireh (založnik gosp. Matija Gostiša, posestnik).

Mala naznanila.

Gozd naprodaj.

Franc Čelhar, posestnik iz Rakitnika, sedaj v Orehku h. št. 23 proda svoj gozd v Kozleku, parc. št. 50/96, 30/129, 31/6 davčna občina Postojna. Cena po dogovoru.

Izvrstno naravno brinjevo olje,

pristni brinjevec in slivovko ima naprodaj in pošilja na zahtevo vzorce Štefan Pivk, Predgrize, p. Črni vrh nad Idrijo.

Učenca ali učenko

se sprejme, ki ima veselje in sposobnost za trgovsko obrt. Kje? pove upravništvo „Notranjca“.

Učenec

ne pod 14 let star, tudi nekoliko nemščine vešč in poštenih starišev, sprejme se v trgovino mešanega blaga. Ponudbe na J. Razboršek, Smartno pri Litiji.

Vreče od hmelja

po 4 K komad ima naprodaj A. Thorausch, pivar v Senožečah, Notranjsko.

Divje kostanje,

lepo krepko drevje za drevorede ima po ceni naprodaj Trško oskrbništvo v Postojni.

Cementne cevi

razne velikosti so po zmernih cenah naprodaj pri Jos. Dekleva v Postojni.

Konja, koleselj in dva voza

proda po zmernih cenah Janez Šišenik, po domače Lovrač, v Postojni, Jamska cesta št. 42.

Krepkega mesarskega učenca

ki ima veselje za mesarsko obrt, sprejme Franc Znidaršič, mesar v Postojni.

Moške obleke in uniforme

izgotavlja Josip Jurca, krojaški mojster v Postojni, na Jamski cesti št. 243. — Solidno delo in zmerne cene.

Učenec

poštenih staršev, s primerno šolsko izobrazbo, slovenskega in nemškega jezika zmožen, se sprejme v trgovino z manufakturnim blagom V. Šket v Ilirski Bistrici.

Kašelj.

Kogar kašelj nadleguje, naj rabi okusne in olajševajoče Kaiserjeve prsne karamele. 2470 notarsko poverjenih spričeval nam dokazuje, kako uspešno se jih rabi zoper kašelj, hripavost, katar in zaslinjenje. — Zavitek 20 in 40 vinarjev. — Edino pristne so one, ki imajo varstveno znamko »Drei Tannen«. Zalogo ima J. Hus, lekarnar v Vipavi.

Več sto visokodebelnih sadnih drevesc

prodaja po nizkih cenah krajni šolski svet v Postojni.